

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Iustitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

8 Vtrùm pro spiritualibus functionibus, quibus labor aliquis coniunctus est,
liceat pecuniam dare vel accipere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

niam videaris consentire venditioni spiritualium, & pretium temporale ex æquare rei spirituali, sed neutrum obstat in nostro casu: non enim magis consentit venditioni, quàm petens mutuum consentit iniquæ voluntati vsurarij: & si consentiret, solum consentiret tamquam in minus malum; minus enim malum est vt sacerdos vendat Baptismum, quàm vt infantem perire sinat. vnde si aliter obneri Baptismus nequireret, posset sacerdos induci, vt saltem pro pecunia administraret, vt rectè Adrianus ait: neque etiam censetur æquare pecuniam Sacramento, quia non dat illam, vt pretium Sacramenti, sed vt medium necessarium ad alliciendum animum & Sacramentum obtinendum.

Obiectio-
nes.

Dices Primò, Si licet aliquid dare ad obtinendam collationem Sacramenti in eo casu: ergo licebit aliquid etiam spiritale vendere, si iniquus ille sacerdos id postulet.

42 Respondeo negando consequentiam, quia præterquam quòd venditio est longè deterior, vñ dictum est; si vellet sibi rem spiritalem vendi, & non gratis dari; censeretur id velle in contemptum religionis, & per consequens videretur eius prauitati morem gerere. Vnde non probo quod ait Sotus l. 9. q. 6. art. 1. *Si sacerdos ita esset malus vt nollet præbere, nisi iures te dare pretium pro ipso Sacramento, te posse urare, & dare pro ipso Sacramento.* quia cum ille petat in contemptum religionis, non potes ei morem gerere.

Dices Secundò, Ille sacerdos non censetur vexare nisi negando vel non dando Sacramentum, quod saltem ex charitate tenetur conferre: atqui hoc non tollitur nisi conferendo. negatio enim actus non tollitur nisi actu opposito: ergo dare pro redimenda vexatione in hoc casu, est dare pro ipsa collatione Sacramenti.

Respondeo negando consequentiam, propriè loquendo collatio Sacramenti est quidem finis cui detur pecunia; non autem id, cui pecunia vt pretium responderet.

43 Dicitur autem dari pro redemptione vexationis, quia datur ad alliciendum animum vt prauam voluntatem non dandi deponat, & in bonam commutet; quod sanè licitum est. Quando enim praua alicuius voluntas est mihi causa mali; possum precibus, promissis & donis inducere vt illam mutet, & in benevolentiam conuertat: & quia hoc fit ad ingens malum, quod occasione iniquitatis ipsius obueneret, auertendum, dicitur redemptio vexationis. Pari modo, si non electo Petro, securum esset vt hæretici occuparent Ecclesiam, possem dare pecuniam, non pro electione Petri propriè; sed ad alliciendos animos electorum ad fauorem, vt sic electo Petro tantum malum auertatur.

44 Pro adulti
Baptismo.

Ex dictis sequitur, non solum pro infante, sed etiam pro adulto posse dari pecuniam ad alliciendum animum sacerdotis, si alioquin absque Baptismo moriturus esset: quia illa necessitas sufficiens est ad tollendam irreuerentiam; & non minus censetur dari ad redimendam vexationem, quàm in casu infantis: quia est iustus metus damnationis. Idem dicerem quando agitur de absolutione in extrema necessitate. Imò si esset aliqua regio, quæ non posset impetrare prædicatores Euangelij, vel sacerdotes, qui illi Sacramenta administrarent, hæc posset offerre Pontifici pecu-

Pro abso-
lutione.

niam, vt hoc medio illum alliciat ad eos mittendos: possumus enim temporalia nostra expendere ad ea consequenda quæ salutari sunt opportuna; viderint illi, quicquid exigunt. Confirmatur, quia ad illa obtinenda ius habent, & ille denegando facit illis iniuriam, & grauius eos lædit: atqui illum qui facit nobis iniuriam, possumus inducere siue precibus, siue minis, siue promissis & donis, vt ab iniuria cesset, ac proinde possumus his modis allicere eius voluntatem ad concedendum, quatenus illa concessio est quædam cessatio iniuriæ & vexationis iniquæ. Vnde parum interest, siue dicas pecuniam dari, vt prauum animum deponat; siue vt ad benevolentiam alliciat. quia non censetur dari pro re sacra tamquam eius pretium; sed vt ab iniuria seu vexatione, quam denegando facit, cesset.

DYBITATIO VIII.

Vtrum pro spiritualibus functionibus, quibus labor aliquis coniunctus est, liceat pecuniam dare vel accipere.

D. Thomam art. 3.

V. g. pro administratione Sacramentorum, Sacrificij oblatione, concione, precibus canonicis, consecratione Ecclesiarum, & similibus.

Notandum est, in tali functione quatuor spectari posse. Primò, ipsam actionem, quæ talis est. Secundò, Laborem intrinsecè coniunctum. Tertio, Laborem extrinsecè annexum. Quarto, Ministri sustentationem. Nunc

45 Respondeo & Dico Primò, Pro ipsis actionibus spiritualibus, quæ spiritales sunt, aliquid accipere vel dare, est simonia. Patet ex dictis d. 2. quia hoc est sanctitatem rei pretio æstimare, vt quando eò amplius exigitur, quo functio est sanctior. vide D. Thomam art. 3.

Dico Secundò, Non est simonia aliquid dare vel accipere pro laboribus extrinsecè seu per accidens adiunctis, siue præuij sint actioni sacrae, siue comitentur. Est communis DD. ratio est, quia illi labores in se sunt quid temporale, per se pretio æstimabile, neque rei spirituali necessariò connexum. sic cantor aliquid potest exigere pro labore & artificio canendi voce aut instrumentis; hæc enim per accidens comitantur officia diuina, vt quæ sine cantu fieri possunt: nec ex coniunctione cum re sacra amittunt suam æstimationem, quam aliàs in re profana haberent. similiter sacerdos pro obligatione faciendi Sacri tali loco & tempore, & pro labore præuij in eundo ad locum distitum: nam labor iste per accidens annexus est sacrae actioni, & per se pretio æstimabilis.

Hæc eadem obligatio etiam pretio æstimari potest, quatenus hominem sua libertate & facultate aliarum actionum vitium, vel commoditatum priuat, quas alibi eo tempore percipere potuisset; vt rectè Caietanus 2. 2. quæst. 100. art. 3. & in Summa v. Simonia, regul. 4. Pari modo Vicarij Prælatorum & Parochorum possunt exigere mercedem pro obligatione, qua se ad annum, mensem, hebdomadam astringunt; vt rectè Nauarrus cap. 23. num. 102. & Caietan. supra. Item pro

Quatuor
in tali fun-
ctione spe-
ctanda.

45
Pro actione
spirituali.

Pro labore
per acci-
dens con-
nexo.

pro laboribus subeundis in visitatione, in audientibus partibus, in examinandis causis: quia vel omnino, vel secundum præcipuam sui partem temporales sunt; vt docet Caietanus ver. Simonia, reg. 6.

Sic etiam qui procurat alteri beneficium, aliquid pro suo labore accipere potest: non tamen quatenus is ordinem habet ad beneficium; sed quanti per se in alia re non sacra, vt in causa ciuili, aestimaretur: vt si literas scribat, si iter conficiat, si alias expensas rationi consonas faciat, non tamen licitum est hæc pluris aestimare propter felicem successum, vel beneficij opimitatem. vnde communiter docent DD. esse simoniam, si aliquid des alteri vt procurat tibi beneficium. Ita Nauarrus libro 3. consil. 54. de præbendis; & in Enchirid. cap. 23. num. 106. §. Ad quintum, Angelus verbo Simonia 1. num. 7. Fumus eodem, num. 7. & 9. Sotus l. 9. quæst. 7. art. 3. Siluest. v. Simonia, quæst. 6. Ratio est, quia est labor ille procurandi (si quis sit) secundum se pretio aliquo possit aestimari, non tamen quatenus vtilis est ad obtinendum beneficium, ita vt ratione beneficij pluris aestimetur; sic enim haberet suam aestimationem, saltem ex parte, à re spiritali, & ita ipsa res spiritalis vendi censeretur. si enim medium, quatenus vtile ad finem, est vendibile, etiam finis vendibilis videtur. Hinc etiam est simonia si aliquid detur pro electione, præsentatione, postulatione, vel collatione; quia hæc aestimantur ex ordine ad beneficium; vt docet Nauarrus cap. 23. num. 111. §. Nonò.

Dico Tertio, Non est etiam simonia, si des aliquid pro sustentatione ministri sub obligatione rei spiritalis; aut si minister aliquid pro sustentatione exigat: ita D. Thomas art. 3. Caiet. ibidem & v. Simonia, reg. 4. estque communis DD.

Vbi Aduerte, eis, qui ministrant populo spiritalia, deberi ex iustitia sustentationem, sicut operario debetur merces; vt patet ex Scripturis. vide cap. 2. prioris ad Corinth. vbi Apostolus id fusè probat, & satis insinuat Matth. 10. vbi Dominus ait, *Dignus est operarius cibo suo*: vnde à DD. vocatur *stipendium sustentationis*, quia verè debitum est vt stipendium. Ratio est, quia qui ministerijs spiritalibus incumbunt, priuant se facultate vacandi negotiis temporalibus, ex quibus lucrum capere & se sustentare (vt alij homines) possent; idque in commodum populi: ergo sæculares ratione huius priuationis in ipsorum commodum factæ, ipsique necessaria, tenentur ex iustitia eos sustentare, dum illis spiritalia administrant; sicut qui vtiliter negotia alius gerit, ei debetur sustentatio necessaria, quam ille aliunde cepisset, nisi per negotia illius impeditus fuisset: argumento L. Ex duobus. 27. de negotijs gestis, & L. fin. C. eodem. Accedit, quòd nemo possit spiritalia decenter administrare, nisi sustentetur secundum suum statum: ergo qui aliquibus hæc administrat, potest ab eis sustentationem pro illo tempore exigere, non vt pretium rei spiritalis, sed vt adminiculum ex natura rei necessarium ad spiritalium administrationem. quòd enim aliunde habeat vnde possit aliquid per accidens est; nec impedire potest, quin spectata præcisè rerum natura, seu officio quòd præstat, illi debeat sustentatio. Idque etiam ratione naturali est euidentis: vnde etiam apud Ægyptios

publicis sumptibus sacerdotes alebantur, vt patet Genes. 47. Idem modò seruatur apud omnes gentes. Hoc titulo licitum est aliquid exigere pro Millis; pro concionibus, pro Ecclesiarum consecratione, pro visitatione, iuxta consuetudinem in Ecclesia receptam, & Canonum dispositionem. Eodem titulo Episcopatibus, paroccijs, canonicatibus, alijsque ministerijs ecclesiasticis annexi sunt magni proventus; non tamquam sacrarum functionum pretium, sed tamquam stipendia necessaria sustentandis ministris, iuxta suam ipsorum dignitatem & conditionem. Et quamuis hi proventus ante ipsam annexionem non semper integrè debeantur; quia non omnibus Ecclesiarum ministris debetur integra sustentatio; (multi enim parum præstant, & minimè sunt necessarij) post annexionem tamen debentur integri; quia à legitimo dispensatore assignati sunt eorum ministerio, & ius ad eos percipiendos attributum. Cui tamen proventus sufficient, nihil amplius exigere potest, nisi ob iustam causam Ecclesia id permittat, quo modo Episcopis concessum vt in consecratione Ecclesiarum & in visitatione accipiant procuraciones, id est, expensas seu alimenta, vt infra num. 55. dicitur.

Petes Primò, Vtrum liceat ministris rerum spiritalium pacisci de certo stipendio ad sustentationem, v. g. pro Millis & prædicationibus? Caietanus art. 3. putat id solùm ministris pauperibus licere, non autem ijs, qui aliunde se possunt sustentare.

Verùm dicendum est, Iure natura non esse simoniam, siue sit pauper, siue diues. Primò, Quia ministris rerum spiritalium ex iustitia debetur sustentatio, siue sint diuites, siue pauperes: ergo possunt de eo pacisci: quiuis enim potest pacisci sibi dari, quod ipsi Iure naturæ debetur. Secundò, Si stipendium à Prælato sit taxatum, poterit illud exigere, etiam si diues sit, vt etiam fatetur Caietanus; ergo etiam quando non est taxatum: hoc enim non mutat nec extinguit ipsius ius.

Notandum tamen, Iure antiquo fuisse simoniam sic pacisci, siue minister esset pauper, siue diues; vt patet ex cap. fin. de pactis, cap. Quælitum, de rerum permutatione, c. Tu nos, 34. de simonia, & cap. Quàm pio. 1. q. 2. quibus locis prohibetur omne pactum in spiritalibus. Huic tamen Iuri per contrariam consuetudinem in quibusdam rebus & functionibus spiritalibus est derogatum, vt docet Sotus lib. 9. q. 6. ar. 1. nam passim est ea consuetudo in Ecclesia, Prælati sciencibus & conuientibus; quæ potest facere, vt id quod olim erat simonia Iuris humani, iam non sit aut simonia, aut aliàs illicitum. Optandum tamen esset vt hæc consuetudo abrogaretur, quia speciem quamdam negotiationis habet, præsertim apud imperitos. Qui tamen pacisci nunc volunt, debent expressè significare se non pro ipsa functione sacra, sed pro necessaria sustentatione exigere tantum, vt rectè Caietanus monet; ne alij offendantur; & vbi aliquid certi consuetudine vel statuto Prælati est præscriptum, id excedi in paciscendo non debeat.

Dices, Si Clerici possunt pacisci & exigere hoc stipendium tamquam ipsis ex iustitia debitum, ergo non gratis ministrant.

Respon-

46
Pro curando alteri beneficio.

47
Pro electione, &c.

Pro sustentatione.

Ministri ex iustitia debent sustentationem.

An pacisci licitum sit stipendium sustentationis.

49
Olim fuit illicitum pacisci.

50
An gratis ministrant.

Respondeo negando consequentiam: dicuntur enim *gratis ministrare*, quia non exigunt quidquam tamquam ministerij pretium; hoc enim tamquam maius omni pretio gratis præstant: ut tamen hoc præstent gratis, requirunt necessariam sustentationem à populo.

⁵¹ Petes Secundo, Quid si nimium exigant pro sustentatione, eritne simonia?

*Quid si susten-
tationem.*

Respondeo, Non fore reuerà, sed præsumetur in foro externo: cum enim illud stipendium necessarium sustentationem vel communem taxationem superet, videbitur istud auctarium accipi non pro sustentatione, sed ut pretium operis spiritualis, ut insinuat D. Thomas art. 3. ad 3. Tamen reuerà solum erit iniustitia. cum enim lege iustitia solum debeat sustentatio, si amplius exigas, erit contra iustitiam.

⁵² *Labor in-
trinsicus
actioni sa-
crae.*

Sed difficultas superest de labore intrinsicus sacrae actioni coniuncto, v. g. de labore in faciendo Sacro, in baptizando, confirmando, ordinando, consecrando templo, orando, &c. vtrum pro eo aliquid pacisci vel exigere liceat?

Quidam censent, id licere. ita Adrianus quodlib. 9. ar. 1. littera D. Idem expressè docet Aluisciodorensis 3. p. q. pænultima, de simonia; Bonauen-tura dist. 25. quæst. vltima de simonia, vbi dicit, *pro labore, qui est in celebratione Missarum, & similibus, posse pretium exigi.* Richardus eadem d. ar. 3. q. 2. dicit *Episcopum recipere procuracionem, dum consecrat Ecclesias, tamquam debitam pro labore. & Clericos dicentes officium pro defunctis, posse accipere mercedem pro suo labore.* quæstione tertia excipit laborem, qui in administratione Sacramentorum: sed non loquitur consequenter. Armacanus l. 10. quæstionum Armen. cap. 10. probat ex Scripturis, laboranti in ministrandis Sacramentis, in officio prædicationis, & similibus, licitum esse pro labore huiusmodi per centum annum, & oblationes, aliosque modos honestos necessaria vitæ sumere, imò exigere, si aliunde non habeat; quia Numerorum 18. legitur: *Filius Leui dedi omnes decimas pro ministerio, quo seruiunt mihi in tabernaculo faderis. & infra: Comeditis eas vos & familie vestrae, quia pretium est pro ministerio, quo seruietis in tabernaculo testimonij.* Glossa in cap. Significatum. 11. de præbendis, dicit, *sacerdotem posse recipere mercedem pro suo labore, si alias ratione beneficij ad illum non teneatur.* Idem confirmatur 1. q. 2. cap. finali, ex Concilio Agathensi, vbi dicitur, *Clerici stipendia sanctis laboribus debita secundum seruiij sui meritum à sacerdotibus consequantur.*

*Aliorum
sententia.*

Alij verò docent esse simoniam, si pecunia pro hoc labore exigatur. Ita D. Thomas in 4. d. 25. q. 3. art. 2. & Durandus ibidem q. 3. num. 10. Palud. ibidem q. 3. ar. 3. Siluester v. Simonia q. 9. Caiet in ar. 3. q. 100. Sotus l. 9. q. 6. ar. 1. Idem tenent Innocentius & Hostiensis in cap. Significatum, de præbendis, & passim Canonista. Probatur Primò, Quia hic labor ita coniunctus est actioni sacrae, ut ipsa sine eo nullo modo fieri possit; est enim actio materialis, in qua consideratur inesse sanctitas, nempe locutio, motioque membrorum, promanans ab intellectu & voluntate. vnde nihil est aliud quam ipsa sacra actio: ergo non potest vendi sine iniuria sanctitatis intimè coniunctæ. Secundò, Quia hic labor nullam habet æstimationem inter homines, nisi ex ipsa sanctitate actionis. labor enim, qui obitur à sacerdote in muneribus

sacris, non æstimatur, nisi ob gratiam spiritalem coniunctam, vel inde manantem. Pro resolutione Respondeo &

Dico Quarto, Vtramque sententiam rectè intellectam veram videri. si enim loquamur de pretio vel mercede sustentationis, sic vera est sententia prior, neque id Auctores secundæ sententiæ intendunt negare, sed solum loquuntur de mercede quæ præcisè respondeat labori, tamquam rei vendibili, non habita ratione sustentationis, sicut fit in rebus temporalibus. Quòd igitur verè & propriè pro labore, molestia, & temporis impendio, quæ in functionibus spiritualibus subeuntur, liceat exigere mercedem ad sustentationem vitæ & status sui, patet ex illa Domini sententia Matthæi 10. *Dignus est operarius cibo suo.* & Lucæ 10. *Dignus est operarius mercede sua.* Idem repetit Apostolus 1. ad Timoth. 5. At quare dignus, nisi ratione laboris, molestiarum, fatigationum, & impensæ temporis, quæ ipse subit in aliorum commodum. Confirmatur: quia non est dignus mercede temporalis sustentationis ratione bonorum spiritualium, quæ ipse alijs confert, neque ratione actionis sacrae quam confert: si enim hæc omnia posset conferre sine labore, & absque temporis detrimento, non posset exigere sustentationis stipendium: imò esset vera simonia Iuris diuini. Nam rem temporalem, nempe sumptus alimentorum, exigeret pro re purè spirituali. Ex quo perspicuum est, esse magnum discrimen inter actionem sacram, qua parte sacra est, & qua parte est laboriosa, requiritur tempus, & impediens alias functiones lucrosas, quibus aliqui incumbere quis posset. quatenus enim sacra est, non efficit dignum mercede temporali, nec vllum ius tribuit exigendæ compensationis; quatenus autem laboriosa & diuturna, & consequenter aliorum lucrorum impeditiva, efficit propriè dignum pretio ad sustentationem necessario, & ad illud ius tribuit non minus quam labor in re temporali. Si enim ei qui in commodum alterius in negotio temporali vires suas impendit, labores & fatigationes sustinet, tempusque intulit, ex iustitia debetur merces; cur non etiam ei qui eadem facit in negotio spirituali salutis? Quòd si operarius mercede dignus est, certè ipsum quoque opus, modo prædicto spectatum, dignum est pretio ad sustentationem necessario. nam operarius propter opus dignus est. hac igitur ratione qui facit Sacrum in gratiam alterius, qui concionatur, confessiones audit, &c. potest exigere aliquid temporale ad se alendum pro suo labore & tempore impensio, absque vitio simoniæ. Verum quia non omnis labor qui in singulis actionibus ponitur, meretur integram illius diei sustentationem, seruandum est id quod vsu receptum est, & à Prælati approbatum vel constitutum. Quòd si iam habent ob talia ministeria impensas debitas quibus se alant, v. g. ex beneficio, peccabunt contra iustitiam si aliquid amplius exigant causa sustentationis, & præsumetur in foro externo simonia. verè tamen non erit simonia Iuris diuini, si solum ratione laboris, non autem ratione sanctitatis rei id exigant, ut supra num. 51. dictum est. Erit tamen simonia Iuris humani, si id faciant contra prohibitionem Ecclesiæ vsu receptam & vigentem. Aduerte tamen, etsi labor iam dictus dignus sit mercede & pretio ad sus-

53

*posse ali-
quid exigere
pro labore,
& quomodo.*

54

ten-

*Laborem
illum non
esse proprie
venalem.*

rentationem necessario, & pro eo merces exigi possit, quæ veræ mercedis rationem habeat; non tamen posse dici propriè venalem aut vendibilem. Ratio est, quia illud solum censetur vendibile, quod aliquo modo in alterum transferri potest, ut ipse inde aliquid commodi percipiat; ut patet in cultore vineæ, cuius laboris commodum transit in dominum vineæ. at labor secundum se non potest in alterum transferri, nec alteri esse utilis, sed solum ratione actionis cui coniungitur: quæ actio vendibilis est ratione commodi quod per eam in alterum transit, si tamen hoc commodum vendibile sit. Itaque labor non est vendibilis, nisi ratione actionis cum qua censetur quid unum: actio verò non est vendibilis, nisi ratione commodi seu effectus qui ex illa alteri provenit. unde si illud commodum sit spirituale & inuendibile, hoc quoque & labor inuendibilis est. Et hoc tantum probat ratio Durandi, cum ait: *Concomitantia illa, maxime qua inseparabilia sunt ab administratione Sacramentorum (ut labor corporalis) nullo modo vendi possunt sine vitio simonia, quia labor operantis nunquam cadit sub venditionem, sed solum opus, etiam in pure corporalibus, &c.* Unde concludit, *cum opus quatenus alteri utile non est vendibile, nec laborem vendibilem esse.* quæ omnia sunt verissima, nec aliud videntur velle ceteri Doctores secundæ sententiæ, nec amplius probat primum argumentum ibi allatum. Verum etsi labor ille ut commodus alteri in cuius gratiam fit, non possit vendi, nec tribuat ius ad exigendam mercedem; nec secundum eam considerationem reddat ministrum dignum cibo aut sustentatione: hinc tamen non sequitur quin secundum aliam considerationem, nimirum ut fatigationem & molestiam ministro adfert, & tempus requirit, & vires in commodum alterius intendit & exhaurit, dignus sit mercede, & debeat compensari. Quamuis enim labor secundum hanc considerationem non sit æstimabilis ut res vendibilis; est tamen æstimabilis secundum se, ut incommodum quoddam, quod in gratiam alterius subitur, abstrahendo à conditione actionis aut utilitatis quæ inde alteri provenit. hac enim ratione est dignus mercede & compensatione. Quod etiam ex eo confirmari potest, quia quando ipsa actio & commodum eius vendi potest, ut cum quis excolit agrum alterius, magna habetur ratio laboris subeundi, ita ut ratione illius æstimatio crescat: imò interdum parvi æstimatur actio eiusque utilitas per se, sed ratione laboris & temporis, magni; ut si litteræ in longinquam per loca difficilia sint deferendæ. labor itaque æstimari potest præcisè secundum se, ita ut quicumque talem laborem in commodum alterius subit, siue in re temporali, siue in re spirituali, dignus sit mercede ad sustentationem necessariam; idque pro ratione temporis, & conditione personæ, & laboris (quem actio requirit) magnitudine. Unde negandum est quod assumitur in secunda ratione. Eth enim verum sit, illud laborem in ratione rei vendibilis & commodæ alteri non æstimari nisi ex actionis sanctitate, & sic pro eo nihil peti posse; id tamen non habet locum secundum aliam considerationem, ut ostensum est. Quare qui intuitu solius laboris modo prædicto petit mercedem ad necessitatem sui sustentationem, non committit simoniam Iu-

ris diuini: quia seposita alia compensatione, hac mercede est dignus, ei que debetur. Posset tamen Ecclesia prohibere, ne is qui aliunde se alere potest, quidquam possit exigere: & tunc esset simonia Iuris humani. Qui verò intuitu suæ actionis sacræ, quatenus est commoda alteri, aliquid exigit, committit simoniam Iuris diuini: quia sanctitatem sui operis vendit.

Ex his patet, Episcopos & Archiepiscopos non committere simoniam quando exigunt procuraciones, seu expensas pro consecratione Ecclesiarum, & pro visitatione: quia accipiunt in stipendium sustentationis; Iure id concedente, ut patet cap. Cum sit Romana. 1. o. de simonia, vbi dicitur, *pro consecratione Ecclesiarum nihil posse capi præter procuraciones.* & cap. Romana. 1. §. Procuraciones, de censibus, in 6. vbi dicitur, *procuracionem pro visitatione debitam, non esse recipiendam in pecunia, sed in victualibus, idque moderate.* Ibidem & cap. sequenti graues pœnæ contra facientem imponuntur, nempe ut intra mensem restituat duplum, (etiam si muneris nomine datum sit) sub pœna interdicti ab ingressu Ecclesiæ: & ut nulla remissione vel condonatione possit hoc onere liberari: tamen cap. Felicis, proximo, permittitur ut possit recipere procuracionem in pecunia, si offerant eam visitati, sed vno die non posse recipere nisi vnam procuracionem; etiam si plura visitauerit loca: etsi nunc multis in locis consuetudo permittat tot accipi procuraciones, quot loca visitantur; ut notat Glossa. Pro ordinatione, confirmatione, & similibus nihil possunt exigere: quia Iure non permittitur, cum decorè fieri nequeat, maxime cum largum stipendium sustentationis Episcopatus sit annexum.

55
Procuraciones Episcoporum.

Pœna contra excedentes.

DUBITATIO IX.

Utrum Prelati possint aliquid exigere pro dispensatione in votis, iuramentis, impedimentis matrimonij, aut quibusvis legibus ecclesiasticis.

Respondeo & Dico Primò, Simoniam esse si pro huiusmodi dispensationibus aliquid exegerint.

56
Est simonia.

Notandum est Primò, In his actibus nihil esse laboris vel molestiæ præuixæ, aut comitantis extrinsecus annexæ, aut intrinsecus coniunctæ: neque etiam per eos impediuntur alij actus, ex quibus lucrum capi queat. Itaque hi tituli hic locum non habent ut in superiori quæstione.

Secundò, Certum est, nihil accipi posse in pretium seu compensationem talis dispensationis, quia est vsus spiritualis potestatis, qui vendi non potest, sicut nec vsus gratiarum gratis datarum, ut doni prophetiæ, vel miraculorum.

Tertiò, Certum est, Prelatos inferiores nullo titulo quidquam accipere pro his actibus posse. Ita D. Thom. a. 3. ad 3. & communiter DD. Probatur; quia à Iure non permittuntur quidquam exigere, nisi procuraciones pro consecratione Ecclesiarum & visitatione, ut iam dictum est. Deinde quia Concilium Trident. sess. 25. cap. 18. De reform. id expressè prohibet. Si, inquit, *urgens iustaque ratio, & maior quandoque utilitas postulauerint*

57
Pro dispensatione nihil possunt accipere Prelati.